

Predmet C-138/20

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

13. ožujka 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Landgericht Stuttgart (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

13. ožujka 2020.

Tužitelj:

O.

Tuženik:

P.

Predmet glavnog postupka

Dopuštenost poremećajnih uređaja u motornim vozilima

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje prava Unije, članak 267. UFEU-a

Prethodna pitanja

1. Tumačenje pojma „poremećajni uređaj”

1.-1.: *Treba li članak 3. točku 10. Uredbe (EZ) br. 715/2007 tumačiti i primijeniti na način da se pojam „dio konstrukcije” odnosi isključivo na mehaničke elemente fizičke konstrukcije?*

U slučaju niječnog odgovora na prvo potpitanje prvog prethodnog pitanja:

1.-2.: *Treba li članak 3. točku 10. Uredbe (EZ) br. 715/2007 tumačiti i primijeniti na način da sustav za kontrolu emisije obuhvaća isključivo uređaj za čišćenje ispušnih plinova na kraju linije motora (npr. u obliku dizelskih oksidacijskih katalizatora, filtera dizelskih čestica, redukcijskih katalizatora za NO_x)?*

1.-3.: *Treba li članak 3. točku 10. Uredbe (EZ) br. 715/2007 tumačiti i primijeniti na način da sustav za kontrolu emisije obuhvaća mjere za smanjenje emisija i izvan i unutar motora?*

2. Tumačenje pojma „uobičajena uporaba”

2.-1.: *Treba li članak 5. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 715/2007 tumačiti i primijeniti na način da se pojmom „uobičajena uporaba” opisuju isključivo načini vožnje u novom europskom voznom ciklusu (NEDC)?*

U slučaju niječnog odgovora na prvo potpitanje drugog prethodnog pitanja:

2.-2.: *Treba li članak 4. stavak 1. drugi podstavak u vezi s [člankom] 5. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 715/2007 tumačiti i primijeniti na način da proizvođači moraju osigurati da se granične vrijednosti utvrđene u Prilogu I. toj uredbi poštuju i u svakodnevnoj uporabi?*

U slučaju potvrdnog odgovora na drugo potpitanje drugog prethodnog pitanja:

2.-3.: *Treba li članak 5. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 715/2007 tumačiti i primijeniti na način da se pojmom „uobičajena uporaba” opisuju stvarni načini vožnje u svakodnevnoj uporabi?*

U slučaju niječnog odgovora na treće potpitanje drugog prethodnog pitanja:

2.-4.: *Treba li članak 5. stavak 1. Uredbe [br. 715/2007] tumačiti i primijeniti na način da se pojmom „uobičajene uporabe” opisuju stvarni načini vožnje u svakodnevnoj uporabi uzimajući u obzir prosječnu brzinu od 33,6 km/h i maksimalnu brzinu od 120,00 km/h?*

3. Dopuštenost strategija smanjenja emisija na temelju temperature

3.-1.: *Treba li članak 5. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 715/2007 tumačiti i primijeniti na način da je nedopuštena oprema vozila čiji su sastavni dijelovi koji bi mogli utjecati na emisije konstruirani tako da je stopa recirkulacije ispušnih plinova uređena na način da se [njome] osigurava način rada koji manje onečišćuje isključivo između 20 i 30 °C, a da se izvan tog raspona temperature ona postupno smanjuje?*

U slučaju niječnog odgovora na prvo potpitanje trećeg prethodnog pitanja:

- 3.-2.: *Treba li članak 5. stavak 2. Uredbe (EZ) br. 715/2007 tumačiti i primijeniti na način da je poremećajni uređaj ipak nedopušten ako radi zaštite motora neprekidno radi izvan raspona temperature između 20 i 30 °C i ako je zbog toga recirkulacija ispušnih plinova znatno smanjena?*

4. Tumačenje pojma „opravdana potreba” u smislu izuzeća

- 4.-1.: *Treba li članak 5. stavak 2. drugu rečenicu točku (a) Uredbe (EZ) br. 715/2007 tumačiti i primijeniti na način da je uporaba poremećajnih uređaja u smislu te norme potrebna isključivo ako se ni uporabom najsuvremenije tehnologije dostupne u vrijeme dobivanja homologacije tipa za dotični model vozila nisu mogli osigurati zaštita motora od oštećenja ili od prometne nezgode i sigurno djelovanje vozila?*

U slučaju niječnog odgovora na prvo potpitanje četvrtog prethodnog pitanja:

- 4.-2.: *Treba li članak 5. stavak 2. drugu rečenicu točku (a) Uredbe (EZ) [br. 715/2007] tumačiti i primijeniti na način da uporaba poremećajnih uređaja u smislu te norme nije potrebna ako su parametri kontrole motora odabrani na način da kontrola onečišćivanja na temelju zadanih temperatura tijekom većeg dijela godine zbog uobičajenih očekivanih temperatura nije aktivirana ili je tek ograničeno aktivirana?*

5. Tumačenje pojma „oštećenje” u smislu izuzeća

- 5.-1.: *Treba li članak 5. stavak 2. drugu rečenicu točku (a) Uredbe (EZ) br. 715/2007 tumačiti i primijeniti na način da se isključivo motor treba zaštititi od oštećenja?*

- 5.-2.: *Treba li članak 5. stavak 2. drugu rečenicu točku (a) Uredbe (EZ) br. 715/2007 tumačiti i primijeniti na način da pojam oštećenja valja zanjekati ako su oštećeni tzv. dijelovi podložni trošenju (kao npr. ventil EGR-a)?*

- 5.-3.: *Treba li članak 5. stavak 2. drugu rečenicu točku (a) Uredbe (EZ) br. 715/2007 tumačiti i primijeniti na način da se i drugi sastavni dijelovi vozila, osobito komponente koje se nalaze na kraju ispušnog sustava, trebaju zaštititi od oštećenja ili prometne nezgode?*

6. Pravni učinci i sankcioniranje povreda prava Unije

6.-1.: *Treba li članak 4. stavak 1. drugi podstavak, članak 4. stavak 2. drugi podstavak, članak 5. stavke 1. i 2. te članak 13. Uredbe (EZ) br. 715/2007 tumačiti i primijeniti na način da se njima barem štiti i imovina kupca vozila koje ne udovoljava zahtjevima iz Uredbe (EZ) br. 715/2007?*

U slučaju niječnog odgovora na prvo potpitanje šestog prethodnog pitanja:

6.-2.: *Treba li članak 4. stavak 1. drugi podstavak, članak 4. stavak 2. drugi podstavak, članak 5. stavke 1. i 2. te članak 13. Uredbe (EZ) br. 715/2007 tumačiti i primijeniti na način da države članice moraju predvidjeti mehanizam sankcija koji kupcima vozila omogućuje da zbog korisnog učinka podnesu tužbu radi ostvarivanja prava Unije kojim se uređuje tržište?*

6.-3.: *Treba li članak 18. stavak 1. i [članak] 26. stavak 1. Direktive 2007/46/EZ treba tumačiti i primijeniti na način da proizvođač krši svoju obvezu izdavanja važećeg certifikata o sukladnosti u skladu s člankom 18. stavkom 1. Direktive 2007/46/EZ ako je u vozilo ugradio nedopušten poremećajni uređaj u smislu članka 5. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 715/2007, dok se stavljanjem takvog vozila na tržište povređuje zabrana prodaje bez valjanog certifikata o sukladnosti u skladu s člankom 26. stavkom 1. Direktive 2007/46/EZ?*

6.-4.: *Je li cilj i namjera Uredbe (EZ) br. 715/2007 i Direktive 2007/46/EZ da na temelju graničnih vrijednosti utvrđenih u Prilogu I. Uredbi (EZ) br. 715/2007 odnosno certifikata o sukladnosti u smislu članka 18. stavka 1. Direktive 2007/46/EZ u vezi s Uredbom (EZ) br. 385/2009 nastaju takva prava kojima se štite kupci da se pravom Unije zbog neusklađenosti s graničnim vrijednostima iz Uredbe kojima se određuje kvaliteta odnosno povrede prava na registraciju zabranjuje uzimanje u obzir koristi od uporabe prilikom povrata vozila proizvođaču?*

Navedene odredbe prava Unije

Uredba (EZ) br. 715/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2007. o homologaciji tipa motornih vozila u odnosu na emisije iz lakih osobnih i gospodarskih vozila (Euro 5 i Euro 6) i pristupu podacima za popravke i održavanje vozila (SL 2007., L 171, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 30., str. 284.)

Uredba Komisije (EZ) br. 692/2008 od 18. srpnja 2008. o provedbi i izmjeni Uredbe (EZ) br. 715/2007 Europskog parlamenta i Vijeća o homologaciji motornih vozila s obzirom na emisije iz lakih osobnih i teretnih vozila (Euro 5 i Euro 6) i dostupnosti podataka za popravke i održavanje vozila (SL 2008., L 199,

str. 1) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 24., str. 133.)

Direktiva br. 2007/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. rujna 2007. o uspostavi okvira za homologaciju motornih vozila i njihovih prikolica te sustava, sastavnih dijelova i zasebnih tehničkih jedinica namijenjenih za takva vozila (Okvirna direktiva) (SL 2007., L 171, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 30., str. 284.)

Direktiva 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o određenim aspektima prodaje robe široke potrošnje i o jamstvima za takvu robu (SL 1999., L 171, str. 12.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 22., str. 17.)

Navedene nacionalne odredbe

Bürgerliches Gesetzbuch (Građanski zakonik, u daljnjem tekstu: BGB), članci 823. i 826.

Verordnung über die EG-Genehmigung für Kraftfahrzeuge und ihre Anhänger sowie für Systeme, Bauteile und selbstständige technische Einheiten für diese Fahrzeuge (Uredba o homologaciji EZ-a tipa motornih vozila i njihovih prikolica te sustava, sastavnih dijelova i zasebnih tehničkih jedinica namijenjenih za takva vozila, u daljnjem tekstu: EG-FGV), članci 6. i 27.

Kratak prikaz činjeničnog stanja i postupka

- 1 Tužitelj je 30. svibnja 2012. od tuženika, njemačkog proizvođača automobila, kupio novo vozilo nazvano „Porsche Cayenne Diesel Tiptronic” po bruto cijeni od 71 156,66 eura. To vozilo ispunjava prema tuženiku uvjete za razvrstavanje u razred „Euro 5” za dizelska vozila. Među strankama je sporno je li tomu doista tako.
- 2 Tužitelj je u međuvremenu zaključio da kontrolni softver u vozilu kojim se, među ostalim, ovisno o temperaturi, utječe na kontrolu onečišćavanja predstavlja nedopušteni poremećajni uređaj u smislu Uredbe br. 715/2007. Stoga je pozvao tuženika da u roku do 14. veljače 2019. raskinu kupoprodajni ugovor, što je tuženik, međutim, odbio.
- 3 Nesporno je da tuženik upotrebljava takozvanu recirkulaciju ispušnih plinova unutar motora. Kako bi se smanjile emisije dušikovih oksida nastale u komori motora za izgaranje, dio ispušnog plina vraća se u usisni sustav motora i ponovno sudjeluje u izgaranju. Međutim, recirkulacija ispušnih plinova ima neograničen učinak isključivo unutar raspona temperature između 20 i 30 °C (takozvani „termoprozor”). Pri nižim vanjskim temperaturama ona je smanjena ili u potpunosti isključena.

- 4 Kraftfahrtbundesamt (Savezni ured za motorna vozila, Njemačka) dosad nije naložio službeni opoziv spornog vozila i vozilâ istog tipa.

Bitni argumenti stranaka u glavnom postupku

- 5 Tužitelj smatra da je uporaba termoprozora u načelu nedopuštena. Navodi da tuženik upotrebljava softver koji nije u skladu s člankom 5. prvom rečenicom stavka 2. Uredbe br. 715/2007, a kojim se, ovisno o temperaturi okoline, upravlja recirkulacijom ispušnih plinova unutar motora i njezinom učinkovitošću. Tvrdi da se njime mijenja funkcija dijela sustava za kontrolu emisije u smislu članka 3. točke 10. te uredbe, čime se smanjuje učinkovitost tog sustava u uvjetima koje je razumno očekivati da mogu nastupiti pri uobičajenom radu i upotrebi vozila.
- 6 Smatra da se granične vrijednosti emisija predviđene u Prilogu I. Uredbi br. 715/2007 moraju poštovati ne samo u okviru Novog europskog voznog ciklusa (NEDC), nego i u uobičajenoj, tj. svakodnevnoj, uporabi.
- 7 Tuženik ne osporava da upotrebljava poremećajni uređaj, ali smatra da je on dopušten u skladu s člankom 5. drugom rečenicom stavka 2. Uredbe br. 715/2007. Ističe da u skladu s tom odredbom proizvođač može poduzeti mjere kako bi izbjegao bilo kakvo oštećenje sastavnih dijelova. Napominje da je u predmetnom slučaju potrebno smanjiti recirkulaciju ispušnih plinova ovisno o temperaturi okoline jer se isključivo na taj način može spriječiti opasnost od nakupljanja čađe u dizelskom motoru.
- 8 Smatra da uostalom nije relevantno koje značajke emisija ima vozilo u svakodnevnoj uporabi. Granične vrijednosti emisija u normama Euro povezane su s detaljno uređenim uvjetima ispitivanja, tako da su relevantne isključivo značajke emisija u tim uvjetima.

Kratak prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 9 Iako tužitelj više ne može isticati potraživanja po osnovi kupoprodajnog ugovora, možda ima prava po osnovi „štetne radnje”, i to u skladu, s jedne strane, s člankom 823. stavkom 2. BGB-a u vezi s Uredbom br. 715/2007 i/ili člankom 6. stavkom 1. i člankom 27. stavkom 1. EG-FGV-a, a, s druge strane, u skladu s člankom 826. BGB-a.
- 10 Sud koji je uputio zahtjev sklon je smatrati da ta prava postoje. S jedne strane, člankom 823. stavkom 2. BGB-a zahtijeva se povreda „zakona čiji je cilj zaštita drugog zakona”. Uredba br. 715/2007 predstavlja prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev takav zaštitni propis. S druge strane, također se čini da postoji „namjerno oštećivanje protivno dobrim običajima” u smislu članka 826. BGB-a. Međutim, kako bi se konačno odlučilo o tom pitanju, valja razjasniti upotrebljava li tuženik doista poremećajni uređaj koji je nedopušten u skladu s Uredbom br. 715/2007. Ako bi to bio slučaj, certifikat o sukladnosti, koji se zahtijeva člankom

18. Direktive 2007/46, bio bi nevaljan, što bi također predstavljalo povredu EG-FGV-a, kojim se ta direktiva prenosi u njemačko pravo.
- 11 Različita praksa tumačenja njemačkih sudova prilikom razmatranja „dizelskog skandala” izaziva dvojbe u pogledu tumačenja Uredbe br. 715/2007 i Direktive 2007/46. Te se dvojbe mogu otkloniti isključivo odlukom Suda.
- 12 Prethodna pitanja upućena Sudu dijele se na šest skupina tema.

1. Pojam „poremećajnog uređaja”

- 13 Polazeći od teksta članka 3. točke 10. Uredbe br. 715/2007, sud koji je uputio zahtjev pita se odnosi li se pojam „dio konstrukcije” isključivo na mehaničke elemente fizičke konstrukcije (prvo potpitanje prvog prethodnog pitanja).
- 14 Ako pojam dijela konstrukcije treba tumačiti tako usko, elektroničko upravljanje motorom i njegov softver ne bi bili obuhvaćeni tom definicijom. Sustavni kontekst u toj definiciji, u kojoj se navodi mnoštvo parametara sustava pogona osobnih automobila koji su danas pretežno, ili barem također, podvrgnuti elektroničkom upravljanju, jasno govori protiv takvog sužavanja na mehaničko-fizičku konstrukciju. Uvid u inačicu na engleskom jeziku, u kojoj se prije nabrojavanja parametara navodi „any element of design which senses [...]”, pokazuje da je time obuhvaćen i dizajn softvera.
- 15 Osim toga, valja utvrditi obuhvaća li pojam „sustava za kontrolu emisije”, koji se rabi u definiciji „poremećajnog uređaja”, i strategije ograničavanja emisija na izvoru, tj. u komori motora za izgaranje, pomoću recirkulacije ispušnih plinova ili se odnosi isključivo na sustav za pročišćavanje ispušnih plinova u obliku filtera dizelskih čestica i redukcijskih katalizatora za dušikove okside (drugo potpitanje prvog prethodnog pitanja). Uredba br. 715/2007 ne sadržava definiciju tog pojma.
- 16 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, ne treba razlikovati mjere unutar i izvan motora s obzirom na to da su parametrima navedenima u članku 3. točki 10. Uredbe br. 715/2007 obuhvaćeni svi tehnički postupci koji utječu na nastanak i smanjenje emisija, uključujući „brzinu vrtnje motora”, što je nedvojbeno čimbenik unutar motora.
- 17 Nisu razvidni ni posebni elementi na temelju kojih bi se pravno nedefiniran pojam „sustava za kontrolu emisije” izuzeo iz konteksta definicije „poremećajnog uređaja”. Trećim potpitanjem prvog prethodnog pitanja sud koji je uputio zahtjev želi razjasniti je li dopušteno ili je nedopušteno razlikovanje unutar i izvan motora s obzirom na ciljeve Uredbe br. 715/2007.

2. Pojam „uobičajene uporabe”

- 18 Svojim prvim do četvrtim potpitanjem drugog prethodnog pitanja sud koji je uputio zahtjev želi razjasniti primjenjuju li se granične vrijednosti utvrđene u

Prilogu I. Uredbi br. 715/2007 isključivo u okviru uvjeta ispitivanja prema Novom europskom voznom ciklusu (NEDC) ili ih treba poštovati i u svakodnevnom životu u „uobičajenoj uporabi” u smislu članka 5. stavka 1. te uredbe. Osim toga, valjalo bi razjasniti jesu li pojmom „uobičajene uporabe” obuhvaćeni *svi* stvarni uvjeti vožnje u svakodnevnom životu ili isključivo oni kojima se poštuju parametri brzine gradskog i izvangradskog ciklusa prema NEDC-u.

- 19 Uredbom br. 715/2007 ne definira se što se smatra „uobičajenom uporabom”.
- 20 Doslovno tumačenje, uključujući upućivanje na druge jezične inačice, govori u prilog tomu da tim pojmom nipošto nisu obuhvaćeni isključivo laboratorijski uvjeti, nego da se on odnosi na uvjete koji stvarno postoje, tj. na konkretne uvjete cestovnog prometa.
- 21 To tumačenje potkrijepljeno je uvodnom izjavom 12. Uredbe br. 715/2007, u kojoj se navodi da „i dalje treba ulagati napor [...] za osiguravanje da se ta ograničenja odnose na stvarne značajke vozila u uporabi”.
- 22 Čini se da drukčiji zaključak na prvi pogled proizlazi iz članka 3. stavka 6. Uredbe br. 692/2008, prema kojem proizvođač mora osigurati da rezultati ispitivanja emisija zadovoljavaju graničnu vrijednost primjenjivu „u uvjetima ispitivanja propisani[ma] ovom Uredbom”. Međutim, uvodnom izjavom 3. Uredbe br. 715/2007 pojašnjava se da ta uredba sadržava „temeljne odredbe o emisijama vozila”, dok su „tehničke specifikacije utvrđene provedbenim mjerama”. Iz toga slijedi da se Uredbom br. 692/2008 ne mijenjaju obveze proizvođača na temelju Uredbe br. 715/2007, nego se njome one samo žele provesti. Stoga se granične vrijednosti utvrđene u Prilogu I. Uredbi br. 715/2007 ne moraju poštovati isključivo u uvjetima postupka ispitivanja, nego neovisno o temperaturama.
- 23 Međutim, kako bi se osigurala ravnoteža između standardnih rezultata ispitivanja na dinamometru s valjcima i rezultata mjerenja u svakodnevnoj uporabi, sud koji je uputio zahtjev smatra da treba uzeti u obzir parametre prema NEDC-u, bez obzira na prevladavajuću temperaturu okoline i trajanje vožnje. NEDC se sastoji od gradskog dijela, koji se četiri puta ponavlja, i od izvangradskog dijela. Na početku gradskog dijela motor se pokreće u hladnom stanju (20 do 30 °C). Taj dio karakteriziraju male brzine te mala opterećenja motora i niske temperature ispušnih plinova, koji iz toga proizlaze. Izvangradski dio s brzinom od 120 km/h predstavlja brže i dinamičnije stanje vožnje. Prosječna brzina ispitne vožnje prema NEDC-u na ukupnoj duljini od 11,03 km iznosi 33,6 km/h.

3. Dopuštenost strategije smanjenja emisija na temelju temperature

- 24 Ni Uredba br. 715/2007 ni Uredba br. 692/2008 ne sadržavaju konkretne tehničke zahtjeve u pogledu funkcioniranja sustava za čišćenje ispušnih plinova. Međutim, člankom 5. stavkom 2. prvom rečenicom Uredbe br. 715/2007 utvrđuje se zabrana poremećajnih uređaja kojima se smanjuje učinkovitost sustava za kontrolu emisije. Zbog toga se postavlja pitanje je li strategija smanjenja emisija koja se

temelji na temperaturi dopuštena u obliku „termoprozora” i je li ona uopće obuhvaćena zabranom poremećajnih uređaja. Na to se odnosi prvo potpitanje trećeg prethodnog pitanja.

- 25 U tom je pogledu znakovit uvid u odredbu koja je prethodila članku 3. točki 10. Uredbe br. 715/2007. Odjeljak 2.16. Priloga I. Direktivi 70/220/EEZ, kako je izmijenjen Direktivom 98/69/EZ, sadržava u velikoj mjeri istovjetnu definiciju poremećajnog uređaja. Odjeljak 6.1.1. Priloga VII. Direktivi 70/220, kako je izmijenjen Direktivom 98/69 / EZ, upućuje na to što je zakonodavac Unije 1998. smatrao „nelogičnom strategijom kontrole emisija”: prema toj se odredbi nelogična strategija kontrole emisija koja pri niskim temperaturama u uobičajenoj uporabi dovodi do smanjenja učinka sustava za kontrolu onečišćenja i koja nije obuhvaćena standardiziranim ispitivanjima emisija mogla smatrati poremećajnim uređajem. Sud koji je uputio zahtjev privremeno zaključuje da iz tog općeg konteksta proizlazi da su daleko prije donošenja Uredbe br. 715/2007 strategije kontrole emisija na temelju temperature također već bile u načelu nedopuštene.
- 26 Ako bi Sud smatrao da je recirkulacija ispušnih plinova koja ovisi o temperaturi u načelu dopuštena, slijedi drugo potpitanje trećeg prethodnog pitanja. Njime sud koji je uputio zahtjev želi razjasniti je li dopušten poremećajni uređaj koji radi zaštite motora neprekidno radi izvan raspona temperature između 20 i 30 °C.
- 27 Člankom 5. stavkom 2. drugom rečenicom Uredbe br. 715/2007 propisuju se u točkama (a) do (c) tri kategorije izuzeća od zabrane uporabe poremećajnih uređaja. U skladu s točkom (a), uporaba poremećajnih uređaja iznimno je dopuštena ako je „potreba za uređajem opravdana radi zaštite motora od oštećenja ili od prometne nezgode i radi sigurnog djelovanja vozila”. Točka (b) sadržava dodatno pravo na upotrebu poremećajnog uređaja ako on „nakon pokretanja motora više na djeluje”. Naposljetku, upotreba poremećajnih uređaja je prema točki (c) dopuštena ako su „uvjeti u osnovi uključeni u postupke ispitivanja za provjeravanje emisija isparavanjem i prosječnih emisija iz ispušne cijevi”.
- 28 Suprotno tuženikovu mišljenju, iz tih odredbi o izuzeću, posebice iz točaka (b) i (c) članka 5. stavka 2. druge rečenice Uredbe br. 715/2007, proizlazi da je upotreba poremećajnih uređaja povezana sa strogo ograničenim vremenskim razdobljima: s jedne strane, s fazom pokretanja motora, a s druge strane, s uvjetima ciklusa ispitivanja.
- 29 Tumačenje pretpostavke iz točke (a) na način da aspekt zaštite dijelova motora i sastavnih dijelova bez vremenskog ograničenja može biti dovoljan za kršenje zabrane ne može se dosljedno opravdati s obzirom na drugo mjerodavno pravo Unije. Navedena izuzeća također su vremenski ograničena obvezom dokazivanja u skladu s člankom 3. stavkom 9. Uredbe br. 692/2008 u pogledu nižih temperatura okoline. Stoga nije dopušten termoprozor kojim se to prekoračuje. U skladu s Uredbom br. 692/2008, proizvođači moraju osigurati da uređaj za naknadnu obradu NO_x doseže dovoljno visoku temperaturu za učinkovito

djelovanje, tj. u skladu s graničnim vrijednostima onečišćujućih tvari, unutar 400 sekundi nakon pokretanja hladnog motora pri $-7\text{ }^{\circ}\text{C}$.

- 30 *A contrario*, to znači da zakonodavac nedvojbeno smatra da se emisije učinkovito smanjuju i pri nižim vanjskim temperaturama. Ako bi se prihvatilo drukčije tumačenje, ne bi se postigao zakonski cilj apsolutnog smanjenja emisija i poboljšanja kvalitete zraka. Taj je cilj naveden u prvoj uvodnoj izjavi kao i u uvodnim izjavama 4. do 7. Uredbe br. 715/2007.
- 31 U tom pogledu valja napomenuti da je prosječna mjesečna temperatura tužiteljeva mjesta boravišta manja od $20\text{ }^{\circ}\text{C}$ tijekom cijele godine, tako da smanjenje recirkulacije ispušnih plinova, a time utjecaj na sustav za kontrolu emisije predstavljaju pravilo, a ne iznimku tijekom uporabe spornog vozila.

4. Kriterij opravdane potrebe u smislu članka 5. stavka 2. druge rečenice točke (a) Uredbe br. 715/2007

- 32 Sudu koji je uputio zahtjev upitno je treba li kriterij opravdane potrebe iz članka 5. stavka 2. druge rečenice Uredbe br. 715/2007 odrediti konkretno i pojedinačno ili apstraktno-normativno normu te koju dostupnu tehničku normu treba primijeniti u potonjem slučaju. Na to se odnosi prvo potpitanje četvrtog prethodnog pitanja.
- 33 Primjenom konkretne i pojedinačne poveznice moglo bi za prihvaćanje postojanja potrebe biti dovoljno da se u okviru isključivo tehničkog te konkretno i pojedinačno izdvojenog promatranja motora prilikom uporabe vozila pojavi situacija koja u tom slučaju zahtijeva upotrebu poremećajnog uređaja. Proizvođač vozila mogao bi se konkretno i pojedinačno pozvati na izuzeće ovisno o modelu vozila i konfiguraciji motora. Ovisno o stupnju razvoja dotične jedinice motora, stariji motor mogao bi ispuniti uvjete za izuzeće znatno ranije od, primjerice, snažnijeg motora.
- 34 Nasuprot tomu, u slučaju apstraktno-normativne poveznice nije sâmo po sebi dovoljno da se u pojedinačnom slučaju pojave tehničke situacije u kojima je poremećajni uređaj nužan za zaštitu motora ili sigurnu uporabu, nego bi, osim toga, s obzirom na razloge koji su doveli do te tehničke situacije bilo nužno da taj uređaj postoji, odnosno da je općenito neizbježan.
- 35 U prilog tom kriteriju govore načelo korisnog učinka te uvodne izjave 1. i 5. Uredbe br. 715/2007. Cilj te Uredbe je osigurati visoku razinu zaštite okoliša. Da bi se postigao taj cilj, potrebni su trajni napor za smanjenje emisija iz vozila.
- 36 Ako bi Sud na prvo potpitanje četvrtog prethodnog pitanja odgovorio niječno, postavlja se pitanje u kojoj se mjeri kontrola onečišćivanja poremećajnim uređajem može ograničiti kako bi i dalje bila obuhvaćena pojmom „opravdana potreba”.
- 37 Ako bi primjena kontrole onečišćenja ovisila o temperaturi, na Sudu je da detaljnije protumači pojam „opravdane potrebe”, osobito uzimajući u obzir

prevladavajuće temperature u Njemačkoj i Europi (drugo potpitanje četvrtog prethodnog pitanja).

5. Pojam „oštećenje”

- 38 Pojam oštećenja u smislu članka 5. stavka 2. druge rečenica Uredbe br. 715/2007 nije pobliže definiran tom uredbom. U tom se pogledu postavlja pitanje može li se, pozivajući se na zaštitu motora, upotreba poremećajnih uređaja opravdati svaki put kada proizvođač vozila uvjerljivo dokaže da motoru bez upotrebe takve opreme prijeti oštećenje, makar ono bilo malo. Također je upitno jesu li i dijelovi podložni trošenju, kao što je, primjerice, ventil za recirkulaciju ispušnih plinova, obuhvaćeni pojmom oštećenja.
- 39 Usporedba s drugim jezičnim inačicama Uredbe br. 715/2007 govori protiv takvog tumačenja. Na primjer, u francuskoj verziji upotrebljava se pojam „dégâts”. To prema rječniku *Larousse* znači: „désordre profond, dommage important causé par quelqu’un ou par quelque chose”. Sud koji je uputio zahtjev smatra da iz toga proizlazi da se proizvođač automobila ne može samo zbog opasnosti od nakupljanja čađe pozivati na zaštitu sastavnih dijelova kako bi opravdao uporabu termoprozora. U tom se pogledu postavlja pitanje može li se i drugim mjerama, poput materijalom i nadogradnjom vozila, smanjiti opasnost od nakupljanja čađe.

6. Pravni učinci i sankcioniranje povreda prava Unije

- 40 Što se tiče uvjeta iz članka 823. stavka 2. BGB-a, prema kojem se mora povrijediti „zakon čiji je cilj zaštita drugog zakona”, najprije se postavlja pitanje je li zaštita imovine stjecatelja vozila koje ne udovoljava zahtjevima iz te uredbe obuhvaćena ciljevima Uredbe br. 715/2007 (prvo potpitanje šestog prethodnog pitanja). Sud koji je uputio zahtjev sklon je odgovoriti potvrdno na to pitanje.
- 41 Čak i ako se imovina kupca vozila ne štiti izravno tom uredbom, sud koji je uputio zahtjev zaključuje iz presuda Suda od 17. rujna 2002., *Muñoz i Superior Fruticola* (C-253/00, EU:C:2002:497, t. 29. do 31.), te od 25. srpnja 2008., *Janecek* (C-237/07, EU:C:2008:447, t. 42.) da visoke zahtjeve koje je postavila njemačka sudska praksa u pogledu pojedinačnog zaštitnog karaktera radi ostvarivanja prava u skladu s člankom 823. stavkom 2. BGB-a treba svesti na kriterij „utjecaja”, koji je utvrdio Sud.
- 42 Naime, države članice vode računa o korisnom učinku odredbi prava Unije isključivo ako utvrđuju mehanizam sankcija čija učinkovitost ne ovisi o tome da javno tijelo, u ovom slučaju njemački Kraftfahrtbundesamt (Savezni ured za motorna vozila), postupa u vezi s normativnim povredama, nego da sudionici na tržištu, u ovom slučaju kupci vozila, sâmi mogu tužbom pokrenuti građanski postupak (vidjeti drugo potpitanje šestog prethodnog pitanja).

- 43 Što se tiče individualnog zaštitnog karaktera Direktive 2007/46, sud koji je uputio zahtjev smatra na temelju presuda Suda od 26. veljače 1986., Marshall (152/84, EU:C:1986:84, t. 24.), i od 14. srpnja 1994., Faccini Dori (C-91/92, EU:C:1994:292, t. 24. i sljedeće točke), da nikakva prava u korist kupaca vozila ne mogu proizaći izravno iz Direktive 2007/46.
- 44 Trećim potpitanjem šestog prethodnog pitanja sud koji je uputio zahtjev želi razjasniti treba li certifikatu o sukladnosti ipak priznati individualni zaštitni karakter. Čini se da ta zaštita proizlazi iz opisa uloge certifikata o sukladnosti iz Priloga IX. Direktivi 2007/46, kako je izmijenjena Uredbom br. 385/2009. U njemu se najprije navodi: „Certifikat o sukladnosti je izjava koju proizvođač vozila izdaje kupcu kako bi mu time zajamčio da je vozilo koje je kupio u skladu sa zakonodavstvom koje je na snazi u Europskoj uniji u vrijeme kada je vozilo proizvedeno”. Tek se nakon toga navodi zadaća da se nacionalnim tijelima omogući nesmetano dodjeljivanje homologacije.
- 45 Osim toga, odredbe Direktive 2007/46 koje se odnose na homologaciju vozila imaju za cilj osigurati visoku razinu sigurnosti i zaštite okoliša. Kršenje tih odredbi moglo bi zbog korisnog učinka zahtijevati da zainteresiranim osobama pripada vlastiti mehanizam sankcija na temelju privatnog prava.
- 46 Posljednje četvrto potpitanje šestog prethodnog pitanja odnosi se na središnje pitanje u glavnom postupku, odnosno na pitanje u kojoj se mjeri učinak sankcija iz Uredbe br. 715/2007 ili cilj i namjera Direktive 2007/46 protivu tomu da se u okviru nacionalnih prava na naknadu štete uračuna naknada zbog toga što je kupac tijekom određenog razdoblja koristio vozilo.
- 47 U skladu s člankom 13. stavkom 1. drugom rečenicom Uredbe br. 715/2007, predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvratajuće. Sud je u svojoj temeljnoj presudi, presudi od 21. rujna 1989., Komisija/Grčka (68/88, EU:C:1989:339, t. 24.), prepustio državama članicama odabir instrumenata za sankcioniranje.
- 48 Sud koji je uputio zahtjev smatra da načelo djelotvornosti nalaže da se izravno primjenjivo pravo Unije i nacionalno pravo kojim se ono prenosi mogu ostvarivati na temelju privatnog prava. Sud je u svojoj presudi od 17. rujna 2002., Muñoz i Superior Fruiticola (C-253/00, EU:C:2002:497, t. t. 30.), naveo da „potpuni učinak sustava pravila kvalitete [pretpostavlja] da njihovo poštovanje može biti osigurano građanskim postupkom”.
- 49 Granične vrijednosti emisija predstavljaju sa stajališta suda koji je uputio zahtjev vrijedne okolišne elemente. Mnogi kupci vozila spremni su uložiti više kapitala za proizvod kako bi time doprinijeli zaštiti okoliša. Okolišne značajke stoga su objektivan element kvalitete koji utječe i na pravni krug zainteresiranih osoba.
- 50 Ako zbog povećanog trajanja postupka kupci vozila moraju računati na uračunavanje koristi od uporabe, ostvarivanje pravâ na naknadu štete postoji samo na papiru i *de facto* je bezvrijedno. U slučaju namjerne povrede čimbenika koji

dovode do povećanja vrijednosti, u ovom predmetu graničnih vrijednosti emisija, postoji opasnost da će pravo na naknadu štete izgubiti svoju preventivnu funkciju kontrole zbog uračunavanja koristi.

- 51 Sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće i na temelju članka 46. druge rečenice Direktive 2007/46.
- 52 Ugradnja poremećajnih uređaja u vozila ne samo da dovodi do gubitka homologacije tipa, nego također ima za učinak to da ta vozila nemaju važeći certifikat o sukladnosti. Međutim, vozilo se može prodavati isključivo ako postoji važeći certifikat o sukladnosti.
- 53 Što se tiče pitanja mora li kupcu vozila bez važećeg certifikata o sukladnosti uračunati koristi u slučaju njegove tužbe za naknadu štete protiv proizvođača, u obzir treba uzeti opće načelo naknade za uporabu iz Direktive 1999/44. Sud je u svojoj presudi od 17. travnja 2008., *Quelle* (C-404/06, EU:C:2008:231) presudio da se članku 3. te direktive protivi nacionalni propis koji omogućava prodavatelju da prilikom isporuke neusklađene robe široke potrošnje od potrošača zahtijeva naknadu za korištenje neusklađene robe do njezine zamjene novom robom.
- 54 Doduše, protiv prenošenja tog pristupa na ovaj slučaj može se prigovoriti da Direktiva 2007/46 ne sadržava nijedno konkretno pravilo o posljedicama, poput onog koje je u njezinu članku 3. stavku 3. predviđeno Direktivom 1999/44, a kojim se nalaže besplatno naknadno izvršenje. Međutim, zahtjev u pogledu odvraćajućih sankcija nalaže da se u nacionalnom pravu prizna odgovornost čija učinkovitost nije dovedena u pitanje činjenicom da zbog trajanja postupka i namjernog kašnjenja proizvođača u izvršenju pravo na naknadu štete postaje „bezvrijedno” s obzirom na naknadu za korištenje.